

Aan: Tweede Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Tweede Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Datum: Amsterdam, 14 juli 2016

Betreft: Reactie BMK kamerbrief 'Voorschoolse voorzieningen en samenwerking onderwijs en kinderopvang', 24 juni jl.

Geachte Kamerleden,

In een [brief](#) aan de Tweede Kamer van 24 juni reageren minister Asscher en staatssecretaris Dekker op verschillende adviezen (van de [SER](#), [OESO](#) en de [Onderwijsraad](#)) over en onderzoeken naar het voorschools stelsel en de moties Yücel c.s. Via deze weg geven we u graag een aantal aandachtspunten mee ten behoeve van de kamerbehandeling van deze brief.

Het ontwikkelrecht van alle kinderen

Het denken over kinderopvangvoorzieningen is aan grote verandering onderhevig. De brief van de minister en staatssecretaris weerspiegelt dit. Lange tijd werd kinderopvang vooral gezien als een arbeidsmarktinstrument. Inmiddels is er een breed gedragen besef dat kinderopvang een belangrijke bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van kinderen. Kinderopvang is dan niet alleen een dienst aan ouders, maar de realisatie van een ontwikkelrecht dat alle kinderen toekomt. Daarnaast draagt kinderopvang bij aan een inclusieve samenleving, wanneer kinderen met verschillende achtergronden samen spelen en opgroeien. Het is om deze redenen dat de SER voorstelt om op middellange termijn alle peuters een aanbod te doen van 16 uur per week *binnen* een kindvoorziening van 0 tot 4 jaar. De SER adviseert het komende kabinet te besluiten over een aanbod voor alle kinderen vanaf 0 jaar. De Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) is blij met de erkenning van de pedagogische waarde van kinderopvang, en ziet het als een aansporing om de kwaliteit daarvan verder te verhogen.

De tweede grote verandering die de afgelopen jaren is ingezet is het vervagen van de scheidlijnen tussen peuterspeelzalen, voorscholen, kinderdagverblijven en het basisonderwijs. Om de ontwikkeling van kinderen zo goed mogelijk te ondersteunen en te stimuleren zijn veel basisscholen en kinderopvangorganisaties de afgelopen jaren met elkaar een intensieve samenwerking aangegaan. De BMK juicht deze ontwikkeling toe. De BMK is in april 2016 opgericht om mee te bouwen aan de kinderopvang van de toekomst, waarin de belangen van kinderen en ouders centraal staan. De BMK stelt nadrukkelijk dat bij deze herijking niet de gevestigde organisaties of structuren als uitgangspunt moeten worden genomen.

Geen scenario's uitsluiten

Het is precies op dit punt waar de brief van minister Asscher en staatssecretaris Dekker ons zorgen baart. De bewindslieden erkennen dat het voor de betrokkenen moeilijk is om binnen de huidige kaders een intensieve en duurzame samenwerking tussen kinderopvangvoorzieningen en basisscholen tot stand te brengen. Ook zeggen ze veel waarde te hechten aan deze samenwerking. Een taskforce zou daarom voorstellen moeten doen om bestaande barrières te

verlagen. Echter, tegelijkertijd hebben zij bepaald dat de taskforce de bestaande regelgeving als uitgangspunt voor zijn werk moet nemen. Dit is een merkwaardige beperking die het doel dat de taskforce nastreeft in de weg kan zitten. Beter is om de taskforce de vrijheid te geven om voorstellen te doen die de knelpunten in de samenwerking tussen kinderopvangorganisaties en basisscholen zouden oplossen, ook als die voorstellen veranderingen in regelgeving vergen. Er is daarna immers nog alle ruimte om politieke afwegingen te maken.

Wettelijke basis voor IKC's

Er is geen blauwdruk van een ideale samenwerking die overal in Nederland een optimale stimulans en ondersteuning geeft aan onze kinderen. Dat vergt maatwerk. Integrale kindcentra zullen dus niet overal de uitkomst zijn van een dergelijke samenwerking. Maar volledig integrale kindcentra (waarbij onderwijs en kinderopvang vanuit één organisatie geboden kunnen worden) moeten wel een mogelijkheid zijn. De IKC's die nu al vergaand samenwerken hebben hun meerwaarde al bewezen. Een wettelijke verankering is nodig om deze kindcentra een duurzame toekomst te bieden. Anders blijven ze afhankelijk van de doorzettingskracht van enkelen en de bereidheid van betrokken bestuurders en instanties om de regels "soepel" toe te passen.

Het is teleurstellend dat in de brief nauwelijks aandacht wordt besteed aan de kinderopvang voor de vier tot en met twaalf jarigen. Samenwerking tussen opvang en onderwijs is niet alleen van belang voor een zo goed mogelijke overgang van 4-jarigen naar de basisschool. Het verbetert ook de aansluiting voor de uren als de school uit is. En belangrijker nog: samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en docenten maakt rijke dagarrangementen mogelijk, zoals ook bepleit in de brief van Kindcentra 2020, van 1 juli 2016. Door hun kennis en vaardigheden te bundelen kan meerwaarde gegeven worden tijdens de gehele schooldag die de ontwikkeling van onze kinderen te goede zal komen.

Regulering van de markt: concurrentie op kwaliteit

De bewindslieden zijn positief over de samenwerking tussen opvang en onderwijs, maar zien een *volledige* integratie daarvan niet zitten. Dit zou alleen mogelijk zijn 'als de kinderopvang een publiek bekostigde voorziening wordt en als er vervolgens wettelijk geregeld wordt dat de middelen van onderwijs en kinderopvang worden gebundeld'. Er mag immers geen publiek geld, bedoeld voor onderwijs, via een commerciële opvangorganisatie weglekken naar aandeelhouders. Maar de optie van een publiek bekostigde opvang schuiven ze meteen weer van tafel als zijnde te 'verregaand' en te 'duur'.

Beide conclusies lijken ons rijkelijk vroeg. De stelling dat het "duur" is wordt nergens onderbouwd. Het kan naar ons idee alleen betrekking hebben op de omvang van het toegangsrecht en de hoogte van de ouderbijdrage en niet op de integratie zelf. Ook de stelling dat een systeemwijziging 'verregaand' is wordt onvoldoende onderbouwd. Wellicht zijn binnen de Wet kinderopvang op vrij eenvoudige wijze wijzigingen aan te brengen die waarborgen dat -in de toekomst- publieke middelen bedoeld voor kinderopvang, ook blijvend voor dat doel beschikbaar blijven. Wij kunnen ons voorstellen dat op dit punt aansluiting wordt gezocht bij de Wet op het Primair Onderwijs waarbij -met de invoering van de lumpsum financiering in 2006- bepalingen zijn geïntroduceerd die garanderen dat geld bedoeld voor onderwijs ook voor

onderwijs beschikbaar blijft. Zo ontstaat –net als in het onderwijs- een concurrentie op kwaliteit in plaats van op prijs. Ook dit is juist een onderwerp waar de taskforce zich over zou moeten buigen.

Uit de brief van minister Asscher en staatssecretaris Dekker zou de indruk kunnen ontstaan dat er brede overeenstemming is in de kinderopvangsector dat grootschalige verandering ‘onnodig en ongewenst’ is. Die indruk willen we graag wegnemen. Onze leden zijn voorstander van het reguleren van de markt, en het verleggen van de concurrentie op prijs naar competitie op kwaliteit en onderscheid op basis van verschillende pedagogische concepten. Vanzelfsprekend maakt de BMK graag deel uit van de eerder genoemde taskforce.

Onderzoek: profijt van deelname aan kinderopvang

De bewindslieden aarzelen om *alle* kinderen een ontwikkelrecht te geven omdat de baten voor de ontwikkeling van sommige kinderen, zoals van hoogopgeleide ouders, niet helemaal duidelijk zijn. Nader onderzoek zou onderdeel kunnen zijn van de aangekondigde onderzoeksagenda kinderopvang, waar de BMK graag over meedenkt. Daarbij is het wel zaak om niet alleen de effecten van kinderopvang in de meest voorkomende situaties te evalueren, maar ook die in de gewenste situatie. In de huidige situatie gaan kinderen gemiddeld tussen de 3 à 3,5 dagdelen naar de kinderopvang. Vaak zijn het extra lange dagen. In een dergelijke situatie bestaat een (verticale) groep dan uit 35-40 kinderen, die verspreid over een week aanwezig zijn. Dit heeft een negatief effect op de stabiliteit en kwaliteit. Een aantal jaar geleden kwamen kinderen meer dagdelen en werden groepen gevormd door 20-25 kinderen. Ook in landen als Denemarken is dat het geval. Voor een goed beeld van de potentiële bijdrage van kinderopvang aan de ontwikkeling van kinderen zou het goed zijn onderzoek te doen naar de effecten in een situatie met stabiele groepen en voldoende uren opvang, verspreid over meerdere dagen.

Uiteraard ben ik graag bereid de punten in deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Kathalijne Buitenweg
Voorzitter BMK